

Det internationella samfundet och mänskliga rättigheter i USA

Världen är medveten om den stora åklagarens brister - USA och de mänskliga rättigheterna

"USA har inte en given plats i hierarkin, ingen självklar status som frihetens centrum.? Göran Therborn analyserar den kritik som riktas mot landet i FN:s råd för mänskliga rättigheter. ?Världen ser i betydande grad ett rasistiskt land, med ett våldsamt och diskriminerande polis- och rättsväsende, med en allvarlig brist på sociala rättigheter, och ett land där två av dess Nato-allierade oroar sig för vad som kan hända med rätten att rösta.?"

I fråga om mänskliga rättigheter ser sig USA som världens åklagare, och det är den dominerande bilden i svenska massmedia och svensk politik. Men hur ser världen utanför Sverige på mänskliga rättigheter i USA? Ett representativt svar på den frågan kan man få från den senaste sessionen (22/2?19/3 2021) i FN:s råd för mänskliga rättigheter, där det var USA:s tur, bland andra, att rapportera och behandlas.

Rådet har 47 medlemmar, valda av FN:s generalförsamling. Den tydligaste bilden av den politiska världssopinionen om förhållandena i USA ger nog medlemsländernas rekommendationer, 347 stycken. Även länder som inte är medlemmar kan lämna in rekommendationer, och många gör det.

Rekommendationerna är de facto grupperade kring ett antal teman, plus några enstaka, nationsspecifika synpunkter. Det första och största temat, med 63 rekommendationer, berör det faktum att USA ställt sig självt utanför det internationella regelverket om mänskliga rättigheter. Rekommendationerna, med varierande eftertryck eller försiktighet, säger att USA bör ratificera de olika internationella MR-konventionerna, mot alla slags diskriminering, mot tortyr, för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter och så vidare. Opinionen är bred, Lettland, Ukraina och Albanien, Ghana och Zambia, Indien, Japan och Myanmar, Chile och Paraguay, Australien och Kanada, Frankrike och Danmark med flera ? men inte Sverige. Det är värt att komma ihåg att när USA talar om en ?regelbunden världsordning?, syftar de bara på regler de har ställt upp själva.

Tio länder rekommenderar att USA ska sluta med sina sanktioner mot den Internationella brottsdomstolen. Här är Sverige med tillsammans med andra européer som Tyskland och Frankrike och Palestina. Ytterligare 14 rekommendationer, anförda av Polen, anser att USA bör delta i internationella människorättsinstitutioner. Tolv länder menar att USA bör upprätta en nationell institution för tryggheten av mänskliga rättigheter eller i sitt land organisera utbildning i MR. Hit hör länder som Filippinerna och Malaysia via Indien till Sudan, Grekland och Litauen.

USA har utfärdat hot mot Internationella Brottmålsdomstolen och sanktioner mot dess ledamöter om de utreder brott i USA och Israel. Foto: ICC

Näst flest rekommendationer, 49, riktar sig mot USA:s polis- och rättsväsende, dess våldsamt och/eller rasism. De kommer från alla håll, oftast artig och försiktigt men tydligt, från Storbritannien och Tyskland, Österrike och Belgien, från Australien, Indonesien, Japan, Thailand, Indien och Irak, från Elfenbenskusten, Sydsudan och Namibia, från Colombia, Costa Rica och Ecuador, samt från Kazakstan, Georgien och Kroatien, med flera. Den svenska regeringen brydde sig inte.

En stor grupp, 36 rekommendationer, begär amerikanska åtgärder mot diskriminering och rasism i samhället. Några europeiska länder engagerar sig i detta, Island, Italien, Montenegro, Schweiz, Slovakien och Tjeckien, tunga länder i Afrika, som Egypten, Nigeria och Sydafrika; i Nord- och Sydamerika Argentina, Mexiko, Chile och Kanada; och i Asien Pakistan, Singapore och Sydkorea med flera.

Malaysia kräver stopp för tortyr och rättvis rättegång för fångar (detainees) medan Frankrike begär stängning av Guantánamo-läget. USA:s dödsstraff uppskattas inte, 34 rekommendationer begär avskaffande eller ?moratorium?. Sverige vågar sig på att föreslå ett moratorium. Fyra rekommendationer gäller begränsning av skjutvapen.

Ett 25-tal rekommendationer begär säkrade invandrarrättigheter, mest från emigrantländer, men också från länder med egen starkt beskuren invandring, som Norge och Slovenien.

Fyra länder, däribland Grekland och Tyskland, uttrycker oro för rösträtten i USA. 13 kräver att USA ska ta bort restriktionerna mot familjeplanering och ?reproduktiv hälsa?, de nordiska länderna utom Sverige, Frankrike, Australien, Mexiko med flera. Tre inlägg, varav ett från Frankrike, manar till uppmärksamhet på hbtq-rättigheter, och Fiji och fyra andra till mer ekologiskt engagemang.

Ett 30-tal rekommendationer gäller sociala rättigheter, allas rätt till sjukvård, från bland andra Angola, Azerbajdzjan, Polen, Portugal och Turkiet; betald mödraledighet, föreslagen av bland andra Rumänien och Sri Lanka, jämställda löner från Indien.

Kina, Kuba, Ryssland och Vene-zuela är invalda i rådet. Deras rekommendationer till USA har jag inte tagit upp här, liksom inte heller insända synpunkter från Iran, Nordkorea och Syrien, eftersom deras kritik ? av sanktioner, mord-operationer (extra-judicial killings), inblandning i andra länder med mera ? är förutsägbar. Sveriges tystnad var väl inte oväntad, men för en socialdemokrati som en gång leddes av Olof Palme borde den framstå som beklämmande.

Det minnesvärda är att i mötet med dess allierade och klienter står det ingen doft av ?fri värld? kring USA. Världen är medveten om och irriterad över att den stora åklagaren har ställt sig själv utanför och ovanför internationella regler och överenskommelser. Världen ser ett i betydande grad rasistiskt land, med ett våldsamt och diskriminerande polis- och rättsväsende, med en allvarlig brist på sociala rättigheter, och ett land där två av dess Nato-allierade oroar sig för vad som kan hända med rätten att rösta."

Göran Therborn, professor i sociologi vid universitetet i Cambridge, Dagens ETC, 210331

[Världen är medveten om den stora åklagarens brister](#)

Gillar du det Svensk-Kubanska Föreningen gör?

Vill du bidra till kampen mot den omänskliga blockaden?

Swisha en 20:a eller valfri summa till

123 589 0975 eller Pg 40 54 11 ? 0

Ett ännu mer betydelsefullt stöd är medlemskap!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap (150 för pensionärer, arbetslösa och studerande)